

VERGİDEN İSTİSNA KIDEM TAZMİNATI, ÇOCUK YARDIMI VE AİLE YARDIMI İÇİN YAPILAN ÖDEMELERDE İSTİSNA SINIRI

ÖZET : 1.1.2015 - 30.6.2015 ile 1.7.2015- 31.12.2015 tarihleri arasında geçerli olmak üzere uygulanacak Gelir Vergisinden istisna kıdem tazminatı, çocuk yardımı tutarları.

Kamu görevlilerinin 2014 ve 2015 yıllarında özlük haklarına ilişkin katsayılar, 14 Ağustos 2013 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2014 ve 2015 Yıllarını Kapsayan 2. Dönem Toplu Sözleşme ile belirlenmişti. 1.1.2015-30.6.2015 ile 1.7.2015-31.12.2015 tarihleri arasında uygulanmak üzere açıklanan memur maaş katsayılarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibiydi.

Katsayılar	01.01.2015-30.06.2015	01.07.2015-31.12.2015
Memur aylığı katsayısı	0,079095	0,081468
Memuriyet Taban Aylığı Katsayısı	1,23858	1,27574
Yan ödeme katsayısı	0,025801	0,025834

Söz konusu Kararın; 7’nci maddesinde;

"(1) Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan 2003=100 Temel Yıllı Tüketici Fiyatları Endeksinin;

...

b) 2013 yılı Aralık ayı endeksinin 2013 yılı Haziran ayı endeksine göre altı aylık değişim oranının % 3’ü

b) 2015 yılı Haziran ayı endeksinin 2014 yılı Aralık ayı endeksine göre altı aylık değişim oranının 5’inci maddenin ikinci fıkrasında 2015 yılının birinci altı aylık dönemi için öngörülen artış oranını

...

aşması halinde, 5’inci maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında yer alan katsayılar, sözleşme ücreti artış oranları ile ücret tavanları, söz konusu altı aylık dönemlere ilişkin enflasyon rakamının ilan edildiği ayın 1’inden geçerli olmak üzere aşan kısım kadar artırılır.

"

düzenlemesine yer verilmiştir.

Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü’nün 31.12.2014 tarihli ve 11868 sayılı yazısında 1/1/2015-30/6/2015 döneminde geçerli olmak üzere;

“657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 154 üncü maddesi uyarınca aylık gösterge tablosunda yer alan rakamlar ile ek gösterge rakamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak aylık katsayısı (0,079308), memuriyet taban aylığı göstergesine uygulanacak taban aylık katsayısı (1,24144), iş güclüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı ise (0,025149) olarak yeniden belirlenmiştir.”

ifadelerine yer verilmiştir.

Buna göre 1.1.2015-30.6.2015 ile 1.7.2015-31.12.2015 tarihleri arasında uygulanmak üzere açıklanan memur maaş katsayılarına ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir.

Katsayılar	01.01.2015-30.06.2015	01.07.2015-31.12.2015*
Memur aylığı katsayısı	0,079308	0,081468
Memuriyet Taban Aylığı Katsayısı	1,24144	1,27574

* Bu oranın bu tarih itibariyle değişmediği varsayılmaktadır.

Bu verilere göre gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı, çocuk yardımı tutarları ve aile yardımı tutarları ile prime esas kazançlardan istisna tutulacak yemek parası, çocuk zammı ve aile zammı (yardımı) tutarları aşağıdaki gibi hesaplanmıştır.

A- Kıdem Tazminatı

Kıdem tazminatına ilişkin yasal düzenleme, 4857 sayılı İş Kanununun Geçici 120'nci maddesi uyarınca halen yürürlükte olan 1475 sayılı İş Kanununun 14'üncü maddesinde yer almaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesi uyarınca kıdem tazminatı için bir kıdem tazminatı fonu kurulacaktır. Kıdem tazminatı fonuna ilişkin Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar işçilerin kıdemleri için 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesi hükümlerine göre kıdem tazminatı hakları saklı olduğundan ve bugüne kadar Kıdem Tazminatı Fonu'na ilişkin yasal düzenleme yapılmadığından halen kıdem tazminatının 1475 sayılı Kanunu'nun 14'üncü maddesi uyarınca ödenmesi gerekmektedir.

1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesi uyarınca ancak, toplu sözleşmelerle ve hizmet akitleriyle belirlenen kıdem tazminatlarının yıllık miktarı, Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek devlet memuruna 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre bir hizmet yılı için ödenecek azami emeklilik ikramiyesini geçmemektedir. Bir başka deyişle, kıdem tazminatının hesaplanmasında üst sınır bulunmaktadır.

Diğer taraftan Gelir Vergisi Kanununun 25/7'inci maddesinde 1475 ve 854 sayılı Kanun'lara göre ödenmesi gereken kıdem tazminatlarının tamamı ile 5953 sayılı Kanun'a göre ödenen kıdem

Sirküler Rapor Mevzuat **12.01.2015/24-3**

tazminatlarının hizmet erbabının 24 aylığını aşmayan miktarları (hizmet ifa etmeksizin ödenen ücretler tazminat sayılmaz) gelir vergisinden istisna edilmiştir.

Bu kapsamda kıdem tazminatlarının gelir vergisinden istisna edilen tutarının hesaplanmasında memuriyet aylık katsayısı ile memuriyet taban aylığı katsayısı dikkate alınarak hesaplama yapılmaktadır.

Buna göre; Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 31.12.2014 tarihli ve 11868 sayılı yazısı ile açıklanan yeni memur katsayı rakamlarına göre Devlet Memurları Kanununa tabi en yüksek devlet memuruna ödenen aylık dikkate alındığında, 01.01.2015-30.06.2015 döneminde geçerli olacak *Kıdem Tazminatı Tavanı* aşağıdaki olmaktadır.

01.01.2015-30.06.2015	Dönemi Kıdem Tazminatı Tavanı	
(1.500 + 8.000) x	0,079308	=
		753,43
+ (1.000 x 1,24144)		=
		1.241,44
(500 x 0,079308)		=
		39,65
(1500 + 8000) x	0,079308 x % 200	=
		1.506,85
	Toplam	3.541,37

01.07.2015-31.12.2015 döneminde geçerli olacak Kıdem Tazminatı Tavanı ise aşağıdaki olmaktadır.

01.07.2015-31.12.2015	Dönemi Kıdem Tazminatı Tavanı	
(1.500,00 + 8.000,00) x	0,081468	=
		773,95
(1.000,00 x 1,28)		=
		1.275,74
(500,00 x 0,81)		=
		40,73
(1.500,00 + 8.000,00) x	0,081468 x % 200	=
		1.547,89
	Toplam	3.638,31

Bu durumda, 01.01.2015 tarihinden itibaren Gelir Vergisinden istisna edilecek kıdem tazminatı tutarı **3.541,37** 01.07.2015 tarihinden itibaren, Gelir Vergisinden istisna edilecek kıdem tazminatı tutarı **3.638,31 TL'dir.**

Böylece kıdem tazminatı tavanı; 2005-2015 yılları arasında aşağıdaki gibi olmaktadır.

01.01.2005 – 30.06.2005 tarihleri arasında	1.648,90 TL
01.07.2005 – 31.12.2005 tarihleri arasında	1.727,15 TL
01.01.2006 – 30.06.2006 tarihleri arasında	1.770,63 TL
01.07.2006 – 31.12.2006 tarihleri arasında	1.857,44 TL
01.01.2007 - 30.06.2007 tarihleri arasında	1.960,69 TL
01.07.2007 -31.12.2007 tarihleri arasında	2.030,19 TL
01.01.2008 - 30.06.2008 tarihleri arasında	2.087,92 TL
01.07.2008 - 31.12.2008 tarihleri arasında	2.173,18 TL
01.01.2009 - 30.06.2009 tarihleri arasında	2.260,04 TL
01.07.2008 - 31.12.2009 tarihleri arasında	2.365,16 TL
01.01.2010 - 30.06.2010 tarihleri arasında	2.423,88 TL
01.07.2010 - 31.12.2010 tarihleri arasında	2.517,01 TL
01.01.2011 - 30.06.2011 tarihleri arasında	2.623,23 TL
01.07.2011 – 31. 12.2011 tarihleri arasında	2.731,85TL
01.01.2012 - 30.06.2012 tarihleri arasında	2.917,27 TL
01.07.2012 - 31.12.2012 tarihleri arasında	3.033,98 TL
01.01.2013 - 30.06.2013 tarihleri arasında	3.129,25 TL
01.07.2013 - 31.12.2013 tarihleri arasında	3.254,44 TL
01.01.2014 - 31.12.2014 tarihleri arasında	3.438,22 TL
01.01.2015 - 30.06.2015 tarihleri arasında	3.541,37 TL
01.07.2015 - 31.12.2015 tarihleri arasında	3.638,31 TL

Brüt ücret üzerinden hesaplanması gereken kıdem tazminatından sadece damga vergisi kesintisi (Binde 7,59 oranında) yapılması gerekmektedir.

B- Çocuk Yardımı

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 25/4'üncü maddesinde hizmet erbabına ödenen çocuk zamlarının Gelir Vergisinden istisna olduğu ancak, bu zamların devletçe verilen miktarları aştığı takdirde, fazlasının vergiye tabi tutulacağı hüküm altına alınmıştır. Çocuk yardımını hesabında 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 202'nci maddesi¹ esas alınmaktadır. Aynı Yasanın 206'ncı maddesinde çocuk yardımının verilmeyeceği hallerde belirtilmiştir.

¹ AİLE YARDIMI ÖDENEĞİ:

Madde 202 - Evli bulunan Devlet memurlarına aile yardımı ödeneği verilir.
(Değişiklik fıkra: 27/06/1989 - KHK - 375/10 md.) Bu yardım, memurun her ne şekilde olursa olsun menfaat karşılığı çalışmayan veya herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşundan aylık almayan eşi için 1500 *1* , çocuklarından herbiri için de 250 *1* gösterge rakamının (72 nci ay dahil olmak üzere 0-6 yaş grubunda yer alan çocuklar için bir kat artırımlı) *2* aylık katsayısı ile çarpılması sonucu elde edilecek miktar üzerinden ödenir. (Mülga cümle: 13/02/2011-6111 S.K 117. mad.) Eşlerden birine iş akdi veya toplu sözleşme gereği çocukları için yapılan aile yardımı ödeneği daha düşük ise, yalnız aradaki fark ödenir. (Ek : 09/04/1990 - KHK-418/7 md.; İptal: Anayasa Mahkemesi'nin

Bu durumda, 01.01.2015 tarihinden itibaren uygulanacak katsayı rakamlarına göre **01.01.2015-30.06.2015 tarihleri arasında geçerli olacak** gelir vergisinden istisna olacak çocuk zammı tutarları; aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

01.01.2015-30.06.2015 Tarihleri Arasında			
Tek Çocuk İçin	TL		
0-6 yaş grubu	500 x 0,079308 =		39,65
6 yaş üstü	250 x 0,079308 =		19,83
Birden fazla çocuğu olanlar			
Çocuklardan iki veya daha fazlası 0-6 yaş grubunda olanlar	39,65 x 2 =		79,31
Çocuklardan biri 0-6 yaş grubunda olanlar için	39,65 + 19,827 =		59,48
Çocukların tümü 0-6 yaş grubunun üstünde olanlar	19,83 x 2 =		39,65

01.07.2015 tarihinden itibaren uygulanacak katsayı rakamlarına göre **01.07.2015 - 31.12.2015 tarihleri arasında geçerli olacak** gelir vergisinden istisna olacak çocuk zammı tutarları ise aşağıdaki gibi hesaplanacaktır.

01.07.2015-31.12.2015 Tarihleri Arasında			
Tek Çocuk İçin	TL		
0-6 yaş grubu	500 x 0,081468 =		40,73
6 yaş üstü	250 x 0,081468 =		20,37
Birden fazla çocuğu olanlar			
Çocuklardan iki veya daha fazlası 0-6 yaş grubunda olanlar	40,73 x 2 =		81,47
Çocuklardan biri 0-6 yaş grubunda olanlar için	40,73 + 20,37 =		61,10
Çocukların tümü 0-6 yaş grubunun üstünde olanlar	20,37 x 2 =		40,73

05/02/1992 tarih ve E.1990/22, K.1992/6 sayılı Kararı ile; Yeniden düzenlenen fıkra: 18/05/1994 -KHK- 527/9 md.) Bu fıkroda yer alan gösterge rakamlarını 3 *1* katına kadar artırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir. Dul memurların çocukları için yukarıki fıkralar hükmü uygulanır. Boşanma veya ayrılık vukuunda mahkeme bu yardımın hangi tarafa ve ne oranda verileceğini de kararında belirtir. Devlet memurunun, geçimini sağladığı üvey çocukları için de bu ödenek verilir.

C- Aile Yardımı

657 sayılı Devlet Memurları Kanununu 202'nci maddesine göre Devlet memurlarına ödenmekte olan aile yardımının göstergesi 1.500 olarak uygulanmaktaydı. Bu oran önce 5 Ocak 2011 tarihli ve 27806 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2011/1241 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 4 üncü maddesi ile gösterge 1 Ocak 2011 tarihinden geçerli olmak üzere 1.823'e, daha sonra **2011/2022 sayılı BKK** ile 1 Temmuz 2011 tarihinden itibaren 2.134'e yükseltildi.

Buna göre kamu sektöründe çalışanlar için, çalışmayan eşler için aile yardımı 2015 yılında aşağıdaki gibi olmuştur.

Dönemi	Gösterge	Katsayı	Tutar
01.01.2015-30.06.2015	2134	0,079308	169,24
01.07.2015-31.12.2015	2134	0,081468	173,85

D- PRİME ESAS KAZANÇLARDAN İSTİSNA TUTULACAK YEMEK PARASI, ÇOCUK ZAMMI VE AİLE ZAMMI (YARDIMI) TUTARLARI

Mülga 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 4958 sayılı Kanunla değişik 77 nci maddesinin ikinci fıkrasında, ölüm, doğum ve evlenme yardımları, yolluklar, kıdem, ihbar ve kasa tazminatları, aynı yardımlar ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca miktarları yıllar itibarıyla belirlenecek yemek, çocuk ve aile zamlarının sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarının tespitinde nazara alınmayacağı, bunların dışında her ne ad altında ödeme yapılırsa yapılsın tüm ödemelerin prime tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Konuyla ilgili Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının "Sigorta Primlerinin Hesabına Esas Tutulacak Kazançların Aylık Tutarının Tespitinde Nazara Alınmayacak Olan Yemek Parası ile Çocuk ve Aile Zamlarının Günlük ve Aylık Tutarlarının Tespitine ilişkin Tebliği" 29.01.2004 tarih ve 25361 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Buna göre, Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığınca çıkarılan 24.01.2012 tarihli ve 2012/3 sayılı Genelgede de belirtildiği üzere, Sigorta Primlerinin Hesabına Esas Tutulacak Kazançların Aylık Tutarının Tespitinde Nazara Alınmayacak Olan Yemek Parası ile Çocuk ve Aile Zamlarının Günlük ve Aylık Tutarları aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

1- Yemek Parası:

Yemek parası olarak yapılan ödemelerin, işyerinde veya müştemilatında **yemek** verilmemesi şartıyla fiilen çalışılan gün sayısı dikkate alınarak **16 yaşından büyükler için her yıl belirlenen günlük asgari ücretin %6'sının yemek parası** verilecek gün sayısı ile çarpılması sonucunda bulunmaktadır.

2015 yılında uygulanacak asgari ücret tutarı, 31 Aralık 2014 tarihli ve 29222 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 30/12/2014 tarihli ve 2014/1 sayılı ASGARİ ÜCRET TESPİT KOMİSYONU KARARI'nda aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

	Brüt Günlük (TL)	Brüt Aylık (TL)
01.01.2015-30.06.2015	40,05	1.201,5
01.07.2015-31.12.2015	42,45	1.273,5

Buna göre sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarının tespitinde nazara alınmayacak yemek parası tutarı 2015 yılı için aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

Dönemi	16 Yaşından büyükler için uygulanan asgari ücretin günlük tutarı	İstisna Oranı	Günlük İstisna Tutarı (TL)
01.01.2015-30.06.2015 tarihleri arasında	40,05	0,06	2,40
01.07.2015-31.12.2015 tarihleri arasında	42,45	0,06	2,55

2- Çocuk Zammı:

Çocuk zammı olarak yapılan ödemelerden; iki çocuğa kadar (iki çocuk dahil) çocukların 18 yaşını, orta öğretim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğretim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olmaları şartıyla veya çalışmayacak durumda malul bulunan ve Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan erkek çocukları ile yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan ve [Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına] tabi bir işte çalışmayan, buralardan gelir veya aylık almayan kız çocukları için, sigortalının hizmet akdinin devam etmesi şartıyla fiilen çalışmasının olup olmadığı üzerinde durulmaksızın iki çocuğu geçmemek kaydıyla çocuk başına her yıl 16 yaşından büyükler için belirlenen aylık asgari ücretin %2'si oranındaki tutarı olarak hesaplanmaktadır.

Buna göre sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarının tespitinde nazara alınmayacak çocuk zammı tutarı 2015 yılı için aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

ÇOCUK ZAMMI İSTİSNA TUTARI				
Dönemi		16 Yaşından büyükler için uygulanan asgari ücret tutarı	İstisna Oranı	Aylık İstisna Tutarı (TL)
01.01.2015-30.06.2015	tarihleri arasında	1.201,5	0,02	24,03
01.07.2015-31.12.2015	tarihleri arasında	1.273,5	0,02	25,47

Aile zammı olarak yapılan ödemelerin; sigortalının hizmet akdinin devam etmesi şartıyla fiilen çalışmasının olup olmadığı üzerinde durulmaksızın, sigortalının eşinin herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olarak çalışmaması ve buralardan gelir veya aylık almaması kaydıyla, her yıl 16 yaşından büyükler için belirlenen aylık asgari ücretin % 10'u oranındaki tutarı olarak hesaplanmaktadır.

Buna göre sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak kazançların aylık tutarının tespitinde nazara alınmayacak aile yardımı tutarı aşağıdaki gibi hesaplanmaktadır.

AİLE ZAMMI İSTİSNA TUTARI				
Dönemi		16 Yaşından büyükler için uygulanan asgari ücret tutarı	İstisna Oranı	Aylık İstisna Tutarı (TL)
01.01.2015-30.06.2015	tarihleri arasında	1.201,5	0,1	120,15
01.07.2015-31.12.2015	tarihleri arasında	1.273,5	0,1	127,35

[Aile Zammı (Yardımı): Sadece kamu personeli için gelir vergisinden istisna olup, özel sektörde çalışanlar için vergiye tabidir.]

Saygılarımızla...

